

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a esc de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3 galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 28.

Brasovu 22/10 Aprile

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Dela conferint'a din Alb'a Iulia.

(Capetu.)

A dôu'a siedintia publica s'a tienutu totu in beserica si s'a deschisu demaneti'a la 10 ore. Dupa verificarea protocolului siedintiei de eri, la care se facura numai unele reflecziuni mai multu stilistice, presidiulu puse la ordinea dilei proiectulu de petitiune catra monarchu, apoi alu memorandului declaratoriu, destinat a se inainta catra Esc. Sa domnulu archiepiscopu si metropolitu de Alb'a Iulia Ioane Vancea la Blasiu. G. Baritiu ca referente alu comisiunei respective, citi mai antaiu proiectulu petitiunei, dupa care indata se si luă la desbatere speciale conformu regulelor observate in alte adunari, apoi cu dôue trei modificari fù adoptata in unanimitate. Lectur'a memorandului tienu aproape un'a ora, apoi fù pusa de catra presidiu érasa la desbatere speciale; inse la reflecziunea unuia dintre ddnii canonici, ca reverent'i'a sa nu ar' voi nici se mai sterga din acelui proiectu, nici se mai adauge, pentruca elu cuprinde numai aceea ce simtu si voiescu toti romanii de religiunea greco-catolica in numuru de unu milionu si mai bine de suflete clerici si laici (mireni) fara distinctiune, acelu proiectu fù adoptatu cum se dice „en bloc“, adica fara discusiune mai departe; se luara apoi si mesure pentru purisarea cum se dice, a celor dôue acte ale conferintiei, pentru subscrierea, inaintarea si parastarea originaleloru in unu archivu. In fine se verifica si protocolulu acestei siedintie de catra adunare.

Pe la 2 ore d. am. Esc. Sa presiedintele inchise conferint'a prin una cuventare caldurósa, care érasa petrunse la anima, de aceea si fù insocita de aplause entusiastice; éra dn. canonicu Nagi multiamí de nou Esc. Sale in numele toturororu membrilor pentru rarulu devotamentu si sacrificiu, pe care lu aduse prin acésta convocare santei cause, nu numai celei besericesci, ci si celei nationali; pentruca, dica ori cine cate va voi, aici pe acestu teritoriu alu Europei locuitu si de romani, cestiunea religioasa, seu déca mai voiti, cestiunea confesionala, cestiunea ritului besericescu, este concrescuta, invescuta cu cestiunea nationalitatei intru atata, incatu anume la romani un'a fara alt'a nici ca se pote cugeta; éra ca beseric'a greco-catolica romanésca a facutu si mai face natiunei romanesci servitie esentiali, care nu -si au parechi'a loru la natiunea nostra, despre acésta erá convinsi toti membrii conferintiei, din care causa au si datu expresiune acestei convictiuni in cele dôue scripte adoptate de catra densa, precum se va vedé din cuprinsul loru atunci, candu acelea se voru poté publica, adica dupace voru fi inaintate la locul destinatiunei loru.

Déca in cursulu dilei din 12 Aprile si chiaru in 13, membrii conferintiei se vedea ingrijigli, prepunatori, apoi in 14 poteai citi prea bine in feiele loru consolatiunea, linistea sufletésca, crescerea sperantieloru in Ddieulu parentiloru nostrii, incredere mai multa in sine si in solidaritatea tuturor.

In ambele dilei cei adunati prandira impreuna, cu care ocasiune se redicara mai multe toaste, din

care unele caracterisá situatiunea in timpulu de facia, éra altele se provocá la multe reminiscentie din trecutulu nostru, mai totudéun'a dorerosu si tragicu. —

Me veti intreba pote, ca pe ~~co~~ terenul s'a pusu conferint'a din Alb'a Iulia in 13/1 si 14/2 Aprile a. c. Pana se vorbésca de prin actele sale catra publicu, fia de ajunsu a spune aici numai atata, ca pe langa devis'a ce -si luase: Dum nedieu si dreptulu meu, ea se puse pe terenul ocupatu de greci si de latini la anulu 1439 in conciliulu (soborulu) dela Florenti'a. Totu ce cade afara din acestu terenu, nu pote obliga pe nici unu greco-catolicu din lume, prin urmare cu atatu mai pucinu pe greco-catolicii de nationalitate daco-romana. Deci acela, care voiesce se scia si se afle ce voiescu greco-catolicii, se nu -si pregete a se informa bine despre lucrările si decretele conciliului dela Florenti'a, nu inse din scrieri de partita, nici din diatribe calugaresci, ci din istori'a besericésca precum o vedemua scrisa in timpurile nostra de catra barbati, cari nu suntu nici greci nici latini, nici fanarioti nici iesuiti, nici catolici nici ortodoxi resariteni, seu mai in scurtu din acte autentice.

Cerculu mai angustu alu acelu terenu, adica cerculu special alu greco-catoliciloru daco-romani, este celu trasu prin diplom'a imperatului Leopoldu I, din anulu 1699 emanata in favórea romanilor din Transilvani'a si partile Ungariei, autenticata si chiaru coresa prin dispositiunile luate de imperatulu Franciscu Iosifu I. in an. 1853, incuvientiate pe din intregulu si de pap'a Pius IX. ca presedinte alu besericiei, prin bul'a sa de dato 26 Nov. (6 Idus Dec.) 1853, prin care independent'a beseric'i greco-catolice de cea romano-catolica este nu numai recunosuta cu tota solenitatea, ci si decretata in terminii cei mai respicati asia, incatu metropoli'a gr. cat. si cele trei episcopii sufragane suntu scóse, scutite si separate cu totulu de sub jurisdictiunea primatului catolicu ungurescu si de sub orice inriurintia a ierarchiei rom. catolice. Din contra, asia numit'a diploma a dôu'a, ce porta dat'a din 19 Martiu 1701 si contiene 15 puncte, este dechiarata de apocrifa, de mintiunósa, de impostura, prin urmare de nula, despre care imperatulu si consiliarii sei n'au sciutu nimica, ca-ci ea fusese unu fabricatu alu iesuitiloru unguri si nemti din Alb'a Iulia (pater Bárányi), din Clusiu si din Vien'a, incuragiati de archiepisc. ungurescu Kolonits. Pe acele timpuri romanii din Transilvani'a nu avea nici una scóla romanésca si cu atatu mai pucinu latinésca, metropolitulu si membrii consistoriului nusciea latinésce, éra secretariulu metropolitului erá unu nemtiu, care inveriase a scrie romanescu cu slove, buna-óra ca in dilele nostra Herr von Schönbach, secretariulu preasantiei sale par. Eugeniu Hacmann din Bucovin'a. Erá prin urmare forte usioru iesuitiloru, ca se fauréscă orice documentu latinésca, se lu scrie frumosu, se fure si cate unu sigilu, apoi se mintia, ca imperatulu a poruncit cutare si cutare lucru, totuodata se cera si ajutoriu de braci armati, spre a duce la indeplinire vointiele loru.

Asia, numai dupace romanii uniti incepura a-si face scóle, a inveriase barbatesce limb'a latina si alte limbi cultivate europene, au cunoscutu inselatiunea, in contra careia au si protestat la tóte ocasiunile, in tóte sinódele cate le era datu a tiené dela unire

incóce, pana candu le succesera a scutura jugulu impusu loru pe cale clandestina*). Déra ce se temiri prea multu de acea calamitate a romanilor transilvani si ungureni, candu pe aceleasi timpuri romanii din Moldov'a si Munteni'a -si perdu-sea tocma si tronurile, pe care acum siedea fanariotii, éra scaunele loru archieresci si monasteriele cadiusera in manile calugariloru greci cu 1/5 din teritoriul tierei, apoi limb'a romanésca fusese delaturata si despoliata de tóte drepturile sale.

Se spune, ca archiepiscopulu primate Simor, archiepiscopulu Hajnald si alti archierei unguresci ar' fi sustienendu, ca repausatulu primate ungurescu Scitowszky nu ar' fi avutu dreptu a lasa, ca metropoli'a gr. catolica se scape de sub jurisdictiunea sa, si ca elu nu ar' fi trebuitu se asculte nici de porunc'a imperatului, nici de poruncile papei si cu atatu mai pucinu se fia respectat protestele romanilor.

Forte reu se insiela archiereii unguresci, déca mai credu ei, ca romanii greco-catolici nu si-ar' cunoscce nici astadi drepturile besericiei loru, cum si interesele loru nationali. Déra reverentiele loru au sperat efectulu dorit u dela dôue mese luate cu mai multe dieci de ani inainte, adica dela educatiunea, pe care s'au adoperat a da teneriloru clerici in Oradea mare, si dela subvențiunile care se facu greco-catoliciloru in diecesea Oradei si de care astepta si episcopulu I. Olteanu pentru diecesea Lugosiului. Restimpulu (spatiul de timp) de 1 1/2 anu incóce si anume conferint'a din urma au comprobata de ajunsu, ca tocma si asemenea midiulóce suntu cu totulu paralizate, pentruca romanii greco-catolici, cari au inceputu a inveriase carte de 170 de ani, era de 120 de ani incóce de si prin lupte mari, au ajunsu ca se-si faca ei insii scóle, era nemoritoriu imperatulu Iosifu II. "iau ajutatu pe acésta cale ca nimeni altulu, au inveriatu a cunoscce cursele si a se feri de ele; era despoticulu de orice natura, astadi dominesce, mane cade, ap'a trece, petrile remanu. Trecut'au preste romani si preste beseric'a loru furiósele persecutiuni din dilele regilor Bela IV., Ludovicu I., Sigismundu, Mateiu Corvinu, Uladislau, cum si din ale principiloru Rákoczi si Apaffi; trece-va si acestu pacharu dela ei. Scapat'au ei de fanarioti si de serbi, scapa-voru si de iesuiti.

Greco-catoliciloru din Ungari'a li se amerintia cu taiarea subvențiuniloru anuali, care li se dà din fondulu celu bogatu alu romano-catoliciloru. Se li se taiè? Déra avea-voru óre curagiulu? Déra au óre dreptulu la acésta? Déra avea-voru timpu de resbunare? Secularisarea averiloru eclesiastice le bate si loru la usie, ii va ajunge si acésta catastrofa, ca-ci ea se apropia cu pasi iuti din Itali'a si Spani'a preste Pirenei si Apennini inainte. Inse intempele ori-si-ce, romanii greco-catolici voru sta si remané pe langa convictiunile loru. △

Brasovu 18 Aprile 1871.

Ni se alinase dorerea sufletului, candu primarum scirea, ca lig'a seu unirea republicana tramise

*) Vedi intre altele: Acte si fragmente istorice besericesci de Timoteu Cipariu, Blasiu 1855 la pag. 88 etc. — Acte sinodali ale besericiei rom. de Alb'a Iulia si Fagarasiu de I. M. Moldovanu, Blasiu 1869 la pagin'a 177 pana 185. Vedi si in „Transilvania“ Nr. 21 din 1869 acte pentru istori'a besericésca a romanilor.

in 11 Aprile la Versailles trei delegati din partesi: Desonnauz, Bonalet si Adam spre a incerca una impacare cu regimulu. Thiers inca primi in 12 demanéti'a pe delegati si eramu impatienti a vedé resultate salutari pentru tiéra si ginte din aceste porniri; inse scirile din Parisu din 15—17 ne aduce continuarea macelului, ca-ce se reportéza, ca confederatii insurgenti au reportatu una mare victoria asupra armatei regimelui din Versailles, casianandui perderi considerabili. Reactiunea, reactiunea e fontan'a reutatiloru si a mistuiriloru pôrelor, pentruca nici in Franci'a, cea stórsa si trantita la pamentu de dusmanulu esternu, ea nu vrù a face nici o concesiune mai autonomică, celu pucinu spre a incungiura macelulu intre frati. Lupt'a d'r' e, nu intre republi'a cu demagogismu séu comunismu or' dualismu, ci intre parisianii strinsu republicani si intre reactiunea mascata, care nu vre, cá garantiele institutiunei republicane se se puna in prace pe base linstitória, cá se nu -si taia drumulu de regresu la institutiuni reactionarie, care e manier'a tuturor reactiunilor. —

Delegati comunei séu ai insurgentiloru avea mandatu a propune chefului potestatii executive din Versailles, lui Thiers: cá se se primésca negotiari cu comun'a pe basele: sustienerea republicei, deplina libertate municipale Parisului si numai gard'a nationale se o apere si se vighiaz de ordinea publica in capitale; déca cumva Thiers ar' respinge aceste propuneru, atunci se lu mai provóce, cá se-si faca cunoscute la timpu conditiunile, sub cari vre a tracta regimele dela Versailles cu relig'a republicana.

Thiers respinse conditiunile ligei republicane si prim'a conditiune, pentruca se se demita la negotiatiuni li o pune: cá Parisulu se depuna armele si insurgentiloru se va da amnestia, li se va lasá viéti'a (in ecul la Cayene?) luandu afara pe asasini; apoi legea municipale votata de adunare se va aplică si la Parisu cá si in tóta Franci'a. Thiers reinnui declaratiunea sa, din gura, ca va mantiené republic'a. Delegati s'au reintorsu fara resultatu. Comun'a Parisului a respinsu pretensiunile cele incoredate si cotiepenite ale lui Thiers si resbelulu se reinnui, sangele mai curge. Comun'a a decretatua cá column'a lui Napoleon de pe piaci'a Vendome se se dè diosu; federatii au ocupatu Neuilly si la Asnieres si Courbe-voie lupte sangeróse, ambe partile -si ascriu victoria. — In comuna inca nu e perfect'a cointielegere, ca fù silita a desfiintia vreo 6 regimenter de garda pentru atitudine ostile comunei, si se opri orce alta flamura afara de cea rosia.

In 14 si 15 atacurile se continuara dela Fouilly la Asnieres, si confederatii in 15 batura pe tóta lini'a trupele regimelui cu perderi enorme, dupa scirile din Parisu; inse versaillesii stricara reu fortulu Isy, d'r' insurgentii reparu totu cu intiala demiratu. Insurgentii facura recusitiuni in apropiare de St. Denis, d'r' comandantele prusu le declară, ca déca voru mai cutesa acésta, va reincepte si eludusmaniele asuprale. — Thiers se intielesese cu germanii, cá se lase pe Mac-Mahon se atace Parisulu din partea St. Denis, si se pótacolo concentra vr'o 40 mii ostasi, si nemtii ei concesera cu conditiuni, d'r' din Versailles se descoperi planulu la insurgenti, cari indata pusera la cale taiarea drumului, cá Mac-Mahon se nu pótacolo trece, si in 16 insurgentii facura multa stricatiune ostirei regimelui, ca au taiatu 2000 de ai lui Mac-Mahon de catra corpu, cari se si prededera prinsi.

Una depesia a lui Thiers dice: Regimulu temporiséza inca pana candu -si va concentrata trupe de ajunsu; situatiunea va remané inca vr'o cateva dile neschimbata; totusi in 17 ocupara fortificarea Becon. Cu tóte aceste insurgentii, dupa reportulu lui gen. Cluseret au castigatu multe avantaj. Acum ér' suna, ca se reinceptu pertractari de a se curma odata diferintie. Se dè cerulu, cá se se restabilésca unirea fratiésca pe calea invoirci, ca-ce spesel ocupatiunei nemtiloru, cari se mai afla la 500 mii in Franci'a, numai pentru intretienerea loru, afara de 5 miliarde dictate in preliminariele de pace,

sue pe di la una diumatate de milionu, pretiul a 500 mii de portiuni si 150 mii de ratiuni, adica nutretiu la cavaleria, pre candu dupa platirea primei rate din cele 5 miliarde ar' scadé si portiunile cu 87 mii si s'ar libera si Franci'a de incarcatulu cu atatea spese ruinatórie. Inse Bismark dise, fiindu intrebatu, ca nu pote arunca in mare pe Napoleonulu seu; ér' consiliulu, celu tienù Wilhelm cu Moltke si Bismark decise, cá se intrevina pentru restituirea ordinei in Parisu. Totu strainii cu venditorii au ologitu ginta romana, de candu parasi ea interesele pure nationali si se inmormantă in cosmopolitismu, care i va pune capulu, déca nu se va reintorce la paladiulu nationale invictissimu.

Se speramu, ca d'r' arangementulu ce se prepara acum prin incercarile consuliloru Angliei, Italiei si Americei pentru unu armistitii va pune capetu si diferintii acestei fatale pentru republi'a francesa. — Alegerile comunale esira cam in nefavorulu comunei, totusi fù alesu si Menotti Garibaldi. —

Tocma primim si scirea, ca armat'a regimelui a ocupatu Arñieres si fortificarea Becon si ca Thiers a sumatu pe insurgenti, cá se depuna armele, apromitendule pardonare. Asta e urmata de cointielegere cu Birmark, care -si puse in miscare armat'a germana. —

Alianti'a Rusiei cu Turci'a se totu prevestesc, ca e fapta complinita, cu tóte, ca nici unu interesu nu ne pote indreptati, cá se credem in adeverulu acestei sciri, apoi fara interesu, fara simpathia, fara amicitia, fara identitate de sange, relegare e imposibile aliantia durabile. —

Ce vomu dice inse in combinatiunile de unel-tirile fraternalisare, care n'au alta de scopu, decat a opri torrentele, **care** incepù a se exoneru in albi'a indreptatirei nationalitatiloru in Austri'a, de candu se vorbesce de denumirea r. polonului Grocholski cá ministru; vedi acésta a speriatu pe dualisti, ca li se va scôte titi'a din gura, cá se se aplece si altii la sinulu mamei comune. — Unu Orescoviciu agentulu serbicu fù tramis la Pest'a, cá se tracteze cu Andrassy fraternalisare si programu de actiune intre Serbi'a si Ungari'a, spunea unu telegramu din Belgradu in „Politik“. Altu telegramu spune, ca Orescoviciu a si tractat cu Andrassy pentru unu programu comunu de actiune, d'r' in contra opositiunei nationale sudslavice si contra federalistilor austriaci si cá inceputa Orescoviciu a ascurat, ca va ajuta pe Andrassy la desfintarea regimentelor croato-slavone. „Orientu“ are o correspondentia din Agramu, care descopere, ca in 1867 s'a facutu unu pactu intre regimete Serbiei si Ungariei, cá se nu se opuna la supunerea Croatiei, ca Ungari'a i va lasa Serbiei mana libera pentru Bosni'a; si acum apromit teritoriu croatu Sirmiulu, numai se nu ajute graniti'a. Nationalii privescu acésta de o trădare si vendetória din partea renegatului Orescoviciu si a regentii serbesci, si nationalii abia aștepta scupin'a din Iuniu, cá se trentescă pe vendetori, cari se jóca cu sórtea unei natiuni. —

Se vorbesce mereu, ca Rusi'a va ocupa Moldov'a si Turci'a Romani'a, si ca se va desface unu Romania. Amu crede, candu ar' fi toti tradatorii si vendetori la regimulu Romaniei, ca-ce toporulu nu pote taia copaciulu imbinatu, pana candu nu va capata toporisce din padurea vendetorilor. Luative pe séma romaniloru, ca, mergundu pe furisii, furii se scóla de demanéti'a, cá se susgrume pe ómeni. —

Braslovu 20 Aprile 1871.

Pregatirile la fraternalisare se facu. Fia de bunu auguru. E una dovada in fapta acésta din partea romaniloru de aici, cumca ei dorescu din sufletu a traí in cea mai buna armonia si fratiatate cu conlocutorii loru de alte limbe, déca ei voru a se desbraca de orce suprematia politica in favórea acestei armonie, care e garant'a si pentru prosperarea statului si pentru aperarea susu si tare a sustarei monarhiei si a tronului ei. Remane, cá si din partea celorulalte limbe se se

dovedésca in fapta si susu cá diosu, ca nici una umbra de cugete rezervate, nici unu visu de suprematia nu le mai potu instraina dela acésta parola de armonia intru totu ce privesc basea la fericirea comuna, la care cu egale libertate de desvoltare nationale si atunci cu sacrificia pe intrecute se se pasiésca umeru la umeru cu tóta sinceritatea din tóte partile. Ce e omulu in politica, decat o machina a celoru sireti, cari, dupa cum invidi'a strabunului Ovidiu se nutresce numai cu sierpi si ride cu zimbetu sarcasticu de cei ce ii a potutu nenoroci cu orce apucaturi, asia punu la cale totu feliulu de curse veninate folosinduse de cei creduli, cá de machine, spre a-si ajunge planele cu stricarea loru si apoi cu sarcastic'a deridere si desprezire. Intre domnu si servu, intre suprematisatoriu si suprematisatu nici armoni'a nici amicit'a pana acum nu-si astă terenul seu si nu lu va nisi odata in Transilvania, unde si petrele reclama pentru nedreptatii romani recunoscerea dreptului loru cuvenitul politicu nationale in vatr'a comuna, pentru care suntu gata a sacrificia avere si viéti, — cá pentru basea cea mai solida si mai durabile a armoniei. Macaru de ar' contribui fraternalisarea la armoni'a natiunilor transilvane in diet'a sa la fratiésca respectare a drepturilor perfectu coegali in patri'a sa !! —

Sibiu 16/4 Aprile 1871.

Sinodulu archidiecesanu greco-orient.

Siedinti'a I. Astazi la 9 óre antemeridiane, s'au inceputa servitiul divinu cu invocarea santului spiritu in beseric'a gr. res. din cetate la „schaimbarea la facia“, pontificandu vicariulu archiepiscopal protosincelulu Nicolae Popa, asistandu, asesorulu consistoriale Zacharie Boiu p. protopresbiteri Iosif Baracu, Ioane Metianu si Ioane Popescu, la care au luat parte si o mare parte din membrii sinodali.

Dupa finirea servitiului divinu s'au adunatu membrii sinodali de facia dupa 11 óre in sal'a seminarului archidiecesanu, destinata pentru siedintele sinodului, unde Ecselentia Sa parintele archiepiscopu si metropolitu Andreiu, au preventu deputatiunei de iuitare prescrise in regulamentu, sosindu inainte de a se alege, si infacianduse numai decat in sal'a siedintelor.

Ecsel. Sa p. archiepiscopu si metropolitu cá presiedintele naturale alu sinodului ocupandu loculu presidiale s'a adresatu catra membrii de facia cu unu cuventu scurtu de deschidere, pronunciandu, dupa bineventare, ca membrii sinodali inestrati cu mandatulu alegatorilor numai atunci voru ajunge succsesele cele manóse in afacerile besericesci, scolari si fundationali, déca voru coresponde pre deplinu prescriseloru stat. org.

Problemele, care astépta rezolvare dela acestu sinodu suntu cunoscute si recente, incatul numai astă necesitate de ale reimprospeta sinodului si in fine dechiara sinodulu present de deschis.

Presidiulu provoca pre notariatu alesu in anulu trecutu a ocupa loculu la mésa presidiale si vede, ca pana astazi numai I. Popescu, I. Teontia, M. Branisce si Ioane Popa au sositu dintre notari, cari -si occupa loculu destinat. — Doi notari sinodali si adica Dr. Mesiotu si p. prot. Galu inca nu au sositu.

Presidiulu presentéza urmatóriele chartie si anume:

a) O rogare a maiorului Novacu in pensiune, care -si motivéza cererea cu acea impregiuraro, ca tatalu densului este reu bolnavu, din care causa nu pote lua parte la sesiunea presentă.

b) Alta cerere a dep. Ioane Pinci, care pentru morbositatea propria, nu pote se se infacianduze la sinodulu present. — Acestea cereri se lieau spre scientia.

Dep. Rubinu Patitia, impartescesc sinodului cu graiu, ca dep. sinodale Gavrila Mihaltianu, fiindu tare bolnavu — se róga prin densulu a fi escusatu din siedintele sinodului present. — Se ieau spre sciintia.

c) Unu recursu alu comunei Campeni, prin care se róga, cá sinodulu present si pana la aducerea unei legi formale, se puna in lucrare in parochia din Campeni, conclusulu congresuale din an. 1870 Nr. 77 lit. B, cá certele si neorenduelle se inceteze odata — éra capelanulu protopopescu se se puna in functiune de capelanulu besericei si alu poporului gr. or. din Campeni. — Se transpune la comisiunea petitionaria.

d) Creditionalele deputatilor alesi in cerculu electoral alu III in personele dloru Ioane Parascivu vice-notariu si Ioane Badila asesoru urbariale. Se predau comisiunei verificatória.

La propunerea dului dep. Macelariu ne fiindu-si nodulu capace de a aduce concluse valide, din cauza, ca nu s'a infacișiatu membrii in numeru de diumatate, se inchia siedintia la 12 ore si cea mai de aproape se anuncia din partea presidiului pre mane la 10 ore antemeridiane.

La ordinea dilei se punu referatele si propunerile cons. archidiecesanu, cu care au fostu acelasiu insarcinatu, si care se afla gata. —

Siedintia II din 17/5 Aprile incepù la 10 ore; s'a constatatu numerulu membrilor de facia si s'a aflatu preste diumatate, prin urmare si nodulu se declara de capace a aduce concluse valide. Se realegu cu unanimitate notarii sesiunei trecute si pentru sesiunea prezenta.

La propunerea dep. E. Macelariu comisiunile alese in sesiunea trecuta se privescu alese si pentru sesiunea prezenta si numai locurile devenite vacante in comisiuni se se indeplinesca prin alegerea noua.

Dupa acestea protocolulu siedintiei trecute se autentica.

a) Presidiulu presentéza actulu de alegere alu cercului alu XIII din eparchia, unde fù alesu dep. Gerasimu Candrea, care se transpune comisiunei verificatoria respective.

b) Suplic'a comunei besericesci gr. or. din Bogat'a si Mateiasi, pentru de a fi despartite de protopopiatulu Palosiului si incorporate la alu Co-halmului.

P. protos. si gen. vicariu Nicolae Popa insarcinatu din partea presidiului, presentéza referatele si propunerile, cu cari a fostu insarcinatu cons. archidiecesanu atatu din partea sinodului catu si a congresului din anulu trecutu, si anume:

c) Reportele epitropiei archidiecesane, care se transpunu comisiunci bugetarie deja alese in anulu trecutu.

d) Conspectele si repórtele privitorie la venitele preutiesci, care se transpunu comisiunei degia alese pentru imbunatatirea starei preutiesci.

e) Conclusulu congresului din anulu trecutu sub Nr. prot. 157 privitoriu la arondarea protopresbiterelor.

In privintia acésta face dep. Bologa propunere, ca acestu conclusu se se transpuna comisiunei alese pentru arondarea cercurilor electorali; carea ar' fi dupa densulu a se inmulti inca cu 20 membri.

Deputati Macelariu si Popa partinescu prim'a parte a propunerei antevorbitorului si suntu contra primirei partii a dou'a, ca-ce la siedintia comisiunei potu lua toti membrii sinodali parte informativa.

Presidiulu observa, ca inca s'a ocupatu cu cestiunea acésta si a vediutu, ca abvinu feliurimi de greutati topografice. — Cercurile electorale si numerulu deputatilor alegundi este ficsatu, incat nu se poate altera. — Protopopiate se potu forma inse dupa lips'a poporului si a inlesnirel in administratiune, — si mai multe.

Deputatulu Bologa -si retrage propunerea in partea a dou'a. — In fine se predà prin conclusu acestu reportu comisiunei pentru arondarea cercurilor electorali.

f) Se presentéza mai departe projectulu pentru procedura disciplinaria, reportulu comisiunei pentru regularea parochielor, estrasele concluselor de sub Nr. 116 si 173 din protocolulu congresului din an. 1870 privitorie la dotatiunea episcopilor precum si operatulu pentru organisarea scolilor populari. — Se transpunu comisiunilor deja alese respective.

g) Mai departe se presentéza unu conspectu despre starea proceselor civile pendenti despre averea din archidiecesa. — Se transpune la comisiunea bugetaria.

h) Petitiunea comitetului protopopescu din trac-tulu Mercurei, prin care se roga comitetul protopresbiterale resp. a se lasa administratiunea acestui trac-tu inca asesorului consistoriale Petru Badila, pana la sinodulu urmatoru. — Consistoriulu archidiecesanu nu s'a aflatu competente a aduce unu decisu meritoriu si de aceea a transpusu acésta petitiune sinodului spre ulterior'a decidere.

La cererea dep. Bologa se cetește petitiunea, care este stilisata in forma de protocolu.

Dep. Branu de Lemeni voiesce numai ad formam si nu ad meritum a-si redica vocea. — Densulu crede, ca sinodulu si consistoriulu archidiecesanu sunt doi factori constitutionali ai besericei, si anume sinodulu este legislativ'a si consistoriulu executiv'a in archidiecesa.

Sinodulu a adusu conclusu in sesiunea trecuta, ca acumularea de oficia este neconditionata incompatibile. — Prin urmare alegunduse dlu pro-

topopu P. Badila de asesoru consistoriale si primindu acesta alegere, densulu nu mai poate administra tractu resp. protopescu nici ca administratoru.

(Va urmá.)

Nasendu 29 Martiu 1871.

Multu on. Dle Redactoru!

E timpulu ca se ne intorcemu atentiu-ne si asupra activitatii junimeei studiouse din ori si care parte, de ore ce dens'a e sperarea venitorului si prin ea se cuvinte si se potu regenera generatiunile venitorie.

Junimea studiosa dela gimnasiulu superiore romanescu gr. cat. din Nasendu insetata de dorulu de a se perfectiona catu de tare in scientie si arti prin una miscare si activitate mai autonoma, mai de sene statutoria, conceputa inca cu cativa ani inainte de acésta ide'a de a infinita una societate de lectura, ca midiulocu de reinterrogare si inmultire a scientielor castigate in scola.

Insufletita de acésta idea salutare junimea studiosa fecu unu proiectu de statutu, care dupa unele modificari, cu incepertulu anului scol. 1870/71, se aproba din partea locurilor mai inalte, si asia a ceeasi junime e acum ferice de a-si vedea una data scopulu realisatu si de a gustea fructele ostenelelor upuse in cativa ani mai inainte.

Societatea de lectura a junimei romane studiouse dela gimnasiulu superiore romanescu gr. cat. din Nasendu, carea porta numele de: „Virtus romana rediviva“ sub conducerea clar. d. directoriu gimnasiale Dr. Ioane M. Lazaru si a incepertu activitatea sa in 29 Sept. 1870, alegandu-si de presiedinte pre Ioane Ciscanu studente de cl. VIII, de vice-presiedinte pre Gr. Pletosu stud. de cl. VIII, de notariu pre St. Rebreanu stud. de cl. VIII, de perceptoriu pre Bas. Borgovanu stud. de cl. VII, si de bibliotecariu pre T. Pavelia stud. de cl. VIII. g.

Conforme statutelor a tienutu acésta societate in fiacare luna cate una siedintia, in carea se deprimera membrii ei in declamatiuni de poesie, si in disertatiuni de operate propriu. — Numerulu operatorelor propriu atatu prosa catu si poesia este pana acum: 16.

In 18 Martiu a. c. st. n. sér'a, in diu'a, in carea se adunara representantii comunelor si comitetulu scolasticu confesionale gr. cat. din districtul Nasendului in cause scolastice, societatea junime si tienu prim'a siedintia generale in localele casinei din Nasendu, — carea decurse in modulu urmatoriu:

Dupace corulu vocala ecsecută: „Destinate romane“ conducatoriulu primariu alu societatei d. dir. gim. Dr. Ioane M. Lazaru deschide siedintia prin una cuventare corespondientia, in carea accentua mai alesu insemnetatea si scopulu societatilor in genere, si in specie a acestei societati, carele e: cultivarea mai libera a mintei si a animei, cum si prepararea junimei pentru de a pota cu timpu forma meiori apti de societati sanatoase si vertoase; — de cari romanul are atat'a lipsa; — si recomenda adunarei generali pre noii oficiali ai societatei!

Dupa acésta presiedintele referéza despre activitatea societatei. Corulu vocala intona: „Venitiusa una data“. — Apoi declamari: Despre scientia si necesitatea ei, prosa, operatu propriu de Gr. Pletosu stud. de cl. VIII. — „Somesiulu“ poesia, operatu propriu de I. Ciocanu stud. de cl. VIII. — Corulu vocala: „Romanu verde“. — Despre invidia, prosa, operatu propriu de Paulu Besianu stud. de cl. VIII. — Catra Transilvania, poesia, operatu propriu de Gabriele Scridonu stud. de cl. VII. — Corulu vocala: Banchetul. — Unu visu si realitate, poesia, operatu propriu de B. Borgovanu stud. de cl. VII. — Influintia poesiei, prosa, operatu propriu de Gr. Marica stud. de cl. VIII. — Corulu vocala: Tata Noe. — Visulu unui romanu, poesioperatu propriu de Georgiu Antonu stud. de cl. VIII. g.

Dupa acésta conducatoriulu primariu alu societatei inchide siedintia multumindu in termini vii numerosului publicu alesu pentru onoreala data societatei si interesulu aratatu catra incercarile literarale ale junimei in presentia sa.

Intra aceea corulu vocala ecsecută „Arcasiulu“ ér' studentele de cl. VII Cristea se produse cu flauta; — dupa cari se reprezinta totu prin societatea junime din Nasendu tabloului: „Una nöpte pre ruinele Tergovistei“, séu umbr'a lui Mihai eroulu de Gradisteanulu. — Totulu a re-situs in modu splendidu.

Una multime de ospeti din Nasendu si giurului lui participara la acésta siedintia, si toti se

departara incantati de incercarile literarale si artistice ale tenerei societati: „Virtus Romana Re-diviva“.

Naseudenii se potu tiené mundri, ca au una junime studiosa, carea promite multu pentru venitoriu. — Numai inainte junime cu curagiu si constantia. — — —

Unu calatoriu.

UNGARI'A. Constelatiunile de stramutari politice totudéun'a se precedu de apucaturi delicate si de manevre de cele mai artificiose, de prim'a suplicitate si luate de pe departe, ca midiulocu la punere in lucrare a planelor concepute. Tocma, candu citiramu pornirile de fraternisare ale renegatului Orescoviciu cu c. Andrássy se publica si o brosura a gen. Türr, care vorbesce despre Austro-Ungari'a facia cu Rusia si cu Turcia. Türr, vré ca Austria se nu concéda Rusiei timpu indelungat, ci se opuna una stavile pornirilor ei, luandu amana ecsecutarea causei Poloniei (ca nu cumva se urmeze alianta cu Rusia?), dovedindu cu acésta celorulalii slavi ai sei si de sude, ca li se apera si scapa independentia prin Austria; ér' déca Rusia totu nu s'ar retrage dela propusu, atunci se urnesca una coalitiune in contra ei. Se pare, ca cei ce scornesc fric'a de invasiune rusescă in Austro-Ungari'a, voru a pregati pe antagonii russesci la pasii ce tocma ei ii pornescu pentru a se alia cu Rusia, ca-ce asta e rol'a slabului, se fia trestia suflata de ventu; Austria inse numai reintórsa la federalismulu vechiu pe basea sanctiunei pragmatice pote fi primita ca alianta de Rusia, ca acésta se se impace vediendu-si slavii nedualisati. — Ei bine, apoi ce voru fraternisarile, decatuit dejucarea tuturor opositionilor de a le smulge tiu'a dualistica din gura. — — —

Alta brosura cu titlu: „C. Andrássy si politic'a lui“, totu aici bate, chiaru si candu n'ar fi scrisa de Andrássy singuru. Si ce dice acésta brosura? Lauda politic'a lui Andrássy si dualismulu lui, ca elu, cum fù si e, e mantuirea lumiei. — Asia dé' politic'a fraternisatoria joca a dou'a role la semnulu constalatiunei dupa acésta brosura. — Imi vine a stranuta. — — —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 18 Aprile. Mai. Sa se reintórsse in 17 din Tirolu, unde italienii tirolezi -si descoperira dorintele nationali, de a nu fi cuprematisati, si Mai. Sa le apromise, ca le va implini dorintele ecuitabile, inse pe calea constitutionale. Tirolezii toti inca spera autonomia sa — de si pe acésta cale — si cechii cu polonii totu asemene, ca li s'a apropiat momentulu. —

Romanii transilvani inca abia astépta, ca se se restituie si autonomia Transilvaniel or' pe ce cale legale si se-si recapete drepturile politice nationale, pentru cari suntu gata a sacrificia totu. — Ei au atata prudentia, ca se nu -si taja nici odata singuri capaciulu de suptu pitore, tocma candu vine lucrul la frangerea panei. Una séu si mai multe rounjnice nedesghetate inse nu facu primavéra. Se astépta propunerile ministeriului Hohenwart tocma in caus'a autonomiei provinciilor si a nationalitatilor din Austria, dupa care va juca ursulu si la vecinulu. — Foli de stejaru in peleria! —

Cronica esterna.

ROMANIA. Mariele Sale Domnulu si Dómdna au calatoritul prin Giurgiu, Braila, Galati catra Iasi, unde va petrece vr'o 3 septemani. — Foculu alegerilor si frigurile de amenintiarile bandelor si bataisilor la alegeri au inceputu a grasa acum numai in diurnalistica, in Maiu inse in fapta. — „Telegrafulu“ o noua foia politica vorbesce, ca se suna, cumca Brateanu si Cogalniceanu ar' fi chiamati a forma unu ministeriu din tota coalitiunea. Amu dori se vedem si ultimele fractiuni coalisate, se stë ca unu muru in contra machinatiunilor straine, ca acum acésta e devis'a vietiei. —

A p e l u

catra romanii din tota partile si catra autorii Romaniei.

Ginta latina, care se afla in orientulu Europei, destulu de numerosa, dé' lipsita mare parte de ceea ce dă viația in secululu presentă natuinalilor: de lumin'a investiturei, detori'a fiacarui adeverat ro-manu este de a contribui dupa mediele posibile la raspandirea acesteia intre descendenții lui Traianu. Unu proverb al nostru inca confirmă importantia

individilor precum si a natiunilor lipsite de cultur'a intelectuala, dicundu:

N'ai carte?
N'ai parte.
Ai carte?
Ai parte.

Acésta parghia poternica, care inalta si da vietia toturor uatiunilor acum ne-a condus si pre noi de a fondá una societate de cultura si limba in Silistri'a (Bulgari'a).

Vitregimea timpilor trecuti a avut una influentia desastrósa asupra poporului din oriente, si prin urmare, si asupra nostra. Acésta ne-a pus intr'una stare de ignorantia; ne-a pus la intunecu. Acum amu aprinsu facili'a, noi inse nu disponem de medie spre a face se lumineze si se continue a arde cu flacara lucitoria, dupa cum dorim: amu fondat „Societatea de cultura si limba din Silistri'a“ ni lipsescu inse cartile. Pentru acestea facem apel la autorii romani a inavut biblioteca, tramiendu-ni cate unu exemplar din operele lor.

Ne nutrim cu una viua sperantia, ca romanii, in cari circula sange de alu lui Mihai si Stefanu, vor contribui si cu ofrande banesci la jun'a nostra societate, si voru alerga a se face membri, platindu anticipando cotisatiunea lunaria.

Noi suntem conduși in acestu patriotic actu, numai si numai de a respandă radiele luminei in tre poporulu romanu de preste Dunare si de a scapă romanismulu din acésta parte; depinde inse multu succesulu intreprinderei nostre dela caldur'a, cu care va fi imbracisiatu. Dér' speram, ca fiindu vorb'a despre una societate curata literaria, nu va fi romana, care se nu alerge in ajutoriulu ei.

In curendu se va forma o delegatiune in Bucuresci, care va avecorespondintia directa cu societatea.

Ofranide si alte inscrieri, precum si carti se primescu la redactiunea „Informatiunilor“ din Bucuresci. —

Presedintele societatei: C. Petrescu.

Varietati.

Compendiul gen. de statistică a d. B. Alecsandrei. Vediumu, cum prescintiaza d. autoriu in Nr. 25 esirea acestui opu de mare interesu. Noi vedem, ca acestu opu suplinisce o lipsa multu simtita, ce se află pana acum in literatur'a romana. O statistica generale a lumii, cuprinsa, si asiediata cu multa scumpete in mai bine de 295 pagine si cateva tabele, ni se infacioasa in acestu opu că o icóna catu se poate de instructiva si folositória, incatul merita a fi cattatu si acuisitu pentru orce biblioteca romana. D. autoriu a meritatu de natiune si de literatur'a ei, cu scótarea la lumina a acestei statistice, care cu tota placerea o si recomandam on. publicu spre apretiuri. Adaugem aici si momentele d. editoriu in obiectu:

Editoriul acestui **Compendiu general de statistică**, pe care că strainu l'a primitu in editur'a sa numai din eminent'a stima catra natiunea romana, -si permite a aduce prin acésta la cunoștiinta acelor onor. domni, cari au avut bunatarea a se abona pana acum la amintitul opu, cumca compendiul, care la incepululu lucrului avea se cuprinda 8—9 côle, cuprinde acum aprópe 20 côle, si ca priu urmare si pretiulu a trebuitu a se urca dela 1 fl. la 2 fl. v.; dér' cu tota acestea, respectanduse abonamentul mai de timpuriu, romane pentru dvóstre (in Austri'a) 1½ fl., er' pentru dd. abon. in Romani'a 4 lei n.

Caus'a acestei straformari a fostu acestu blasphematu resbelu; inependuse tipariul acestei carti chiaru in unu timpu atatu de critico, amu fostu constrinsi a asteptá finea evenimentelor; dér' prenum a trecutu luna dupa luna in asteptare, asia s'a inmultit cöla dupa cöla in manuscriptu, si dlu autoriu mi-a propusu in Decembre 1870, că facia de nisca evenimente atatu de straordinarie, se se completeze opulu mai bine, si se se mai alature 9—10 côle langa cele gata.

Eu amu ascultat acestei necesitatii si credu, ca dvóstre veti binevoi a-mi recompensá acésta. Pentru cei ce inca nu suntu abonati pana acum, costa Compendiulu: in Austri'a 2 fl. v. a., er' in Romani'a 5 lei n. — Tablourile — a caroru —

tipariu este cu multu mai scumpu, — inca s'a in multitu, ceea ce este de luat in consideratiune.

Paulu Cieslar, librariu."

Nr. 948/civ. 1871.

Edictu

Din partea judecatoriei districtuale din Fagarasiu se face cunoscutu, cumca in urm'a cererei lui George Strambu din Vadu de pres. 25 Septembre 1869 Nr. 3458 s'a concesu vendiare libera a morei de farina cu 2 rote in Vadu sub Nr. 171, carea s'a pretiuitu cu 500 fl. v. a. si ca diu'a de vendiare s'a determinat pe 8 Maiu 1871 si apoi pe 9 Iuniu 1871 totudéun'a la 10 ore ante amédi in localulu oficiului comunale in Vadu.

Iubitorii de cumparare se incunoscintiaza de spre acesta cu acelu adausu, ca mor'a se va vinde la alu doilea terminu si sub pretiulu estimarei. Conditioanele vendiarei se potu vedé la judecator'i'a districtuale.

Fagarasiu in 3 Aprilie 1871.

Din siedinti'a judecatoriei
2—3 districtuale.

Efori'a spitaleloru civile.

Efori'a dorindu a dă in arenda otelulu ce a construitu pe proprietatea sa Sinai'a din districtulu Prahov'a, si care se află pe sioseau'a principală dintre Bucuresci si Kronstadt, anuncia print'r'acésta pe amatori, ca va tine licitatiane in diu'a de 20 Aprilie (2 Maiu) in Bucuresci, strat'a Coltiei Nr. 38.

Conditioanele acestei antrense suntu cele urmatòrie:

I. Inchuirea se face pe cinci ani incependu dela 23 Aprilie an. 1871.

II. Deodata cu otelulu se lasa in dispositiunea antrenorelorui dousiedieci pogone livedi din vecinatatea otelului.

III. Impositele fiscale se va respunde de Eforie.

IV. Pretiulu ce va rezultă la licitatia va fi arenda unui anu.

V. Mobilierulu principalu necesariu fiacarei camere a otelului se va dă de Eforie.

VI. Antrenorele se va supune tarifelor ce i se voru ficsă de Eforie pentru pretiurile ce va fi in dreptu a cere dela pasageri, atatu pentru camere catu si pentru nutrimentu. Se voru adopta pretiurile de midiulocu avenduse in vedere aceia dela trei oteli din Ploiesci si Kronstadt.

VII. Celelalte conditiuni se potu vedé in cancelari'a Eforiei in ori ce dî pana la terminulu aratatu.

Siefulu sen. N. Zamfirescu m/p.

Nr. 1700, 1871 Martiu 19.

Schwarze et Bartha,

plat'pa Nr. 16,
prestéza cu cunoscutai so-
liditate

tota specie de vestimente

de cavaleri

si oferéza o. p. una cantitate mare pe aleu de cele mai noue materie de surtuce, pantaloni si gilete cu pretiulu celu mai moderat.

Pentru strimtórea localului computam materiala din anul trecutu contantu cu pretiurile fabricei.

7

Novissimu. Risum teneatis amicui. Bismark sutini Pört'a, că se sustienă ordine pentru bismarkiani in Romani'a; porta intr'o nota catra principale Carolu inca se fi amenintiatu cu intrenutii, déca s'ar mai repeti scandale că cele din sal'a Slatineanu in 22 Martiu. Noi ne miram de efronteri'a pretensiunilor, că se lasi in pace pe venditori, se-si face mendrele spre a acceleră pericululu patriei! —

Rocn'a vechia in 23 Febr. 1871.

1—3

Publicatiune.

Urmand'a conferintia cuartale a comitetului representativu a comitatului Turdei, se va tine la 8 Maiu a. c. in opidulu Turd'a.

Agendele: publicari de legi si resolvirea mai multoru recusitioni si afaceri interne.

La care conferintia toti acei membri ai comitetului, cari locuiescu afara de comitatul, prin acestea cu onore se convoca.

Turd'a in 15 Aprilie 1871.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Br. Georgiu Kemény m/p.,
comitele supremu.

Cursurile

la bursa in 21 Aprilie 1871 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 91	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 97	" "
Augsburg	—	—	122 " 50	" "
Londonu	—	—	125 " 35	" "
Imprumutul nationalu	—	—	58 " 75	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	68	" 55	" "	" "
Obligatiile rurale ungare	79	" 85	" "	" "
" temesiane	76	" 50	" "	" "
" transilvane	74	" 75	" "	" "
" croato-slav.	83	" 50	" "	" "
Actionile bancei	—	—	743 " —	" "
" creditului	—	—	278 " 80	" "

Editiunea: Cu tipariul lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.

Redactoru responditoriu

JACOBU MURESIANU.